

Wintervergadering 2016

Verslag ALV (concept)

Maastricht, 12 februari 2016

De Wintervergadering van de Vereniging voor Wijsbegeerte van het Recht (VWR) vond plaats op 12 februari 2016 in Maastricht, met als gastheer de Capaciteitsgroep Grondslagen en methoden van het recht, Faculteit der rechtsgeleerdheid, Universiteit van Maastricht.

Voorafgaande aan de Wintervergadering vond de ingelaste ledenvergadering plaats met als enige agendapunt de toekomst van het tijdschrift van de vereniging: NJLP (*Netherlands Journal of Legal Philosophy*), onder redactie van Roland Pierik (hoofdredacteur), Hadassa Noorda (secretaris), Antony Duff, Elaine Mak, Raf Geenens, Luigi Corrias en Carel Smith. De aanleiding voor de ingelaste ALV is het plan van de redactie om met het tijdschrift een andere koers te gaan varen dat, kort gezegd, neerkomt op verdergaande internationalisering van het tijdschrift, waarbij de redactie wordt uitgebreid met meer buitenlandse redacteuren en er mogelijk een nieuwe (internationale) uitgever wordt gezocht. De naam van het tijdschrift zou in het voorstel gewijzigd worden in bijvoorbeeld *European Journal for Legal Philosophy* (EJLP).

De verslagen van de gesprekken tussen de redactie en het VWR-bestuur, alsmede de schriftelijke notities en reacties, zijn in een eerder stadium al aan de leden ter beschikking gesteld. Op de site van de VWR is een aparte omgeving gecreëerd over de toekomst van de NJLP met al enkele columns over het onderwerp en de diverse reacties die per e-mail zijn ontvangen (nadat de afzenders daartoe toestemming hebben gegeven). Zie de site:

<http://www.verenigingrechtsfilosofie.nl/toekomst-njlp>

11.30 – 12.30: Algemene ledenvergadering

Aanwezig: Bart van Klink (vz.), Bald de Vries (secr.); Derk Venema (penningmeester), Lisette ten Haaf (webmaster), Hans Lindahl, Luigi Corrias, Antonia Waltermann, Jaap Hage, Elaine Mak, Mark Van Hoecke, Briain Janssen, Bertjan Wolthuis, Hester van der Kaaij, Sanne Taekema, Roland Pierik, Thomas Riesthuis, Jobien Monster, Renetta Bos, Juan Amaya Castro, Karel Hartog Hagenaar, Toni van Gennip, Thomas Riesthuis, Jobien Munster, R. Bos,

Ouverture

De voorzitter, Bart van Klink, opent de vergadering en introduceert het enige agendapunt: de toekomst van de NJLP. De voorzitter licht toe dat de aanleiding voor de ALV het plan van de redactie van de NJLP is om over te gaan tot verdere internationalisering van het tijdschrift, teneinde het tijdschrift levensvatbaar te houden.

De voorzitter benadrukt dat het bestuur thans zelf geen inhoudelijk standpunt inneemt in deze discussie, maar dat het vooral als zijn taak ziet de discussie te faciliteren opdat de leden een standpunt kunnen innemen over de toekomst van het tijdschrift. De beslissing over de toe-

komst van het tijdschrift wordt genomen door de leden tijdens de ALV voorafgaande aan de Voorjaarsvergadering op 10 juni 2016.

Bart van Klink geeft eerst het woord aan Roland Pierik, hoofdredacteur van NJLP, en zal dan kort zijn reactie, in zijn hoedanigheid als voorzitter van de VWR, geven op het voorstel.

NJLP – de toekomst volgens de redactie

Roland Pierik stelt voorop dat hij de discussie onder de leden (en met het bestuur) op prijs stelt en zich niet geroepen voelt het voorstel nogmaals uit de doeken te doen. Pierik benadrukt dat het een serieuze discussie is, omdat het uitgeven van het tijdschrift momenteel niet vol te houden is, gelet op de kwaliteitsstandaarden die worden gesteld aan rechtswetenschappelijke artikelen. Daar komt bij dat NJLP opereert in een klein taalgebied. De vraag die op tafel ligt is, volgens Pierik, hoe het tijdschrift levensvatbaar is te houden. De redactie is van mening dat een oplossing ligt in verdergaande internationalisering door uitbreiding van de redactie en uitgave via een gerenommeerde internationale uitgever, zoals toegelicht in het schriftelijke voorstel.

De voorzitter geeft aan dat het bestuur begrip heeft voor het probleem van (goede) kopij. De voorzitter benadrukt dat het bestuur voor de vraag staat wat de betekenis is van het tijdschrift voor de vereniging: wat zijn de gevolgen van het voorstel voor de band tussen tijdschrift en vereniging? In hoeverre wordt zo nog aansluiting gevonden met de rechtsfilosofie, maar ook met de (positiefrechtelijke) rechtswetenschap en de rechtspraktijk op het Nederlands taalgebied (hetgeen de doelstelling van de vereniging is)? Vanuit de vereniging bezien, is het in standhouden van het tijdschrift geen doel in zichzelf, maar een mogelijk middel om het algemene verenigingsdoel te bereiken. Het bestuur ziet drie opties:

1. Het volgen van het voorstel redactie;
2. De band van de rechtsfilosofie met de rechtspraktijk en -wetenschap versterken;
3. Het tijdschrift loslaten en in plaats daarvan een jaarboek uitbrengen met steeds een ander thema.

Volledigheidshalve wijst de voorzitter nog op de optie van lid Westerman: een combinatie van 2 en 3, zoals zij in haar column uiteenzet:

<http://www.verenigingrechtsfilosofie.nl/naar-een-filosofie-van-het-recht-door-pauline-westerman/>

De leden aan het woord

(Dit deel van het verslag is niet chronologisch weergegeven maar geeft een globaal overzicht van de opvattingen van de leden over het doel van het tijdschrift, het idee van verdergaande internationalisering en mogelijke alternatieve oplossingen voor het kopijprobleem.)

Doel van het tijdschrift – band met rechtswetenschap en -praktijk

Het doel van de vereniging is de bevordering van de Nederlandse rechtsfilosofie, waarbij aansluiting wordt gezocht bij de Nederlandse (positiefrechtelijke) rechtswetenschap en de rechtspraktijk. Het tijdschrift staat, als orgaan van de vereniging, in dienst van dat doel. Lid Wolthuis vraagt de voorzitter om verduidelijking: wat wordt bedoeld met de ‘Nederlandse rechtsfilosofie’? De voorzitter zegt dat hiermee de rechtsfilosofie op het Nederlandse taalgebied wordt bedoeld, ongeacht de schrijftaal. Het doel van de vereniging is dus: bevordering van de rechtsfilosofische discussie op het Nederlandse taalgebied, niet alleen voor rechtsfilosofen maar ook voor juristen uit de rechtswetenschap en de rechtspraktijk.

Lid Hage vraagt zich af wat de die band precies inhoudt; naar zijn mening is deze band altijd los geweest. Lid Taekema wijst erop dat het tijdschrift (toen het nog R&R heette) werd gelezen door enkele leden uit de rechtspraak en rechtswetenschap maar dat deze groep een ‘uitstervend ras’ is. Lid Venema, tevens penningmeester en in die hoedanigheid zicht hebbend op het ledenbestand, bevestigt dit beeld. Als een verklaring geeft Venema dat het tijdschrift meer nadruk is gaan leggen op de politieke filosofie. Lid Hage bevestigt dat die verschuiving inderdaad heeft plaatsgevonden en zegt verder dat in kringen van rechtsfilosofen het tijdschrift steeds minder wordt gelezen. Lid Taekema stelt dat er überhaupt nog weinig mensen zijn die een tijdschrift van kaft tot kaft lezen; veelal worden afzonderlijke artikelen geraadpleegd gericht op het onderzoek waarmee men op dat moment bezig is. De tijd dat je een heel tijdschrift las, is voorbij. Lid Lindahl stelt dat veel rechtsfilosofisch onderzoek gericht is op ‘professionele rechtsfilosofen’. Publicaties in hoogstaande internationale tijdschriften zijn belangrijk voor de carrièremogelijkheden van jonge wetenschappers. Dit maakt, in zijn ogen, de NJLP vaak minder interessant, zowel voor jonge als voor meer senioronderzoekers. Er is sprake van een verdergaande professionalisering van (rechtsfilosofisch) onderzoek. Dit beeld wordt bevestigd door enkele aanwezige jonge promovendi.

Verdergaande internationalisering/Europeanisering?

De voorzitter stelt de vraag hoe verder te gaan met het tijdschrift tegen deze achtergrond – is verdergaande Europeanisering een uitkomst?

Lid Hage vraagt zich af of daar een markt voor is. Lid Waltermann vraagt de leden in hoeverre wij het tijdschrift willen beperken tot de Nederlandse markt, gelet op het feit dat er ook niet-Nederlandse rechtsfilosofen lid zijn van de vereniging. Lid Van der Kaaij stelt de praktische vraag in welke voertaal de meeste leden schrijven en veronderstelt dat dit de Engelse taal is. Lid Venema benadrukt dat dit juist het argument is om een tijdschrift te behouden voor de Nederlandse taal, zeker indien rechtsfilosofisch onderzoek wordt gedaan naar het Nederlandse positieve recht. Lid Taekema merkt daarentegen op dat dezelfde ontwikkeling – schrijven en publiceren in het Engels – ook in het positiefrechtelijke rechtswetenschap waarneembaar is.

Lid Lindahl merkt op dat wij als vereniging ook moeten denken aan de positionering van het tijdschrift tegenover andere tijdschriften in ons taalgebied, zoals Themis, AA en NJB. Rechtsfilosofen die in het Nederlands willen publiceren, kunnen daar ook goed terecht.

Alternatieven

De voorzitter vraagt of er andere oplossingen zijn dan verdergaande internationalisering zoals de redactie heeft voorgesteld.

Lid Amaya Castro stelt dat het tijdschrift ook een uiting van gemeenschapscultuur is en dat het idee van gemeenschapscultuur nog meer gevonden kan worden door bijvoorbeeld meer gebruik te maken van de website.

Lid Van der Kaaij stelt de optie van twee sporen voor: een jaarboek, ten behoeve van discussie tussen de leden, en daarnaast meer onderzoek naar de haalbaarheid van Europeanisering van NJLP. Lid Hage is gecharmeerd van een Europese uitstraling maar vindt ook dat het specifieke Nederlandse gehalte van het tijdschrift, mede als verenigingsorgaan, behouden moet blijven. Misschien zou aansluiting gezocht kunnen worden bij het Franse/Duitse taalgebied: België, Luxemburg, Duitsland en Frankrijk. Lid Taekema wijst in dit opzicht naar het tijdschrift voor de rechtsgeschiedenis.

Lid Lindahl oppert dat de vereniging twee verschillende ‘publieken’ kent: mensen die carrière willen maken in de rechtsfilosofie als wetenschaper – zij moeten voldoen aan publicatiecriteria – en daarnaast praktijkjuristen die rechtsfilosofische teksten willen lezen. De vraag is hoe beide publieken te bedienen. Lid Pierik reageert met de vraag of beide publieken niet via diverse fora bediend kunnen worden: het tijdschrift richt zich op een breder internationaal publiek, terwijl de rechtsfilosofen op het Nederlands taalgebied aansluiting kunnen zoeken bij de rechtswetenschap en rechtspraktijk via bijvoorbeeld de website.

Lid Venema vraagt zich af of de vereniging bereid is het risico te dragen indien er een sprong voorwaarts wordt genomen. Is er ruimte voor? Wordt het niet een afvalputje wat betreft kopij gelet op de bestaande, gevestigde tijdschriften (*ARSP*, *Rechtstheorie*, *Ratio Juris*, *Res Publica*, e.a.). Is er behoefte aan nog een tijdschrift? Is het niet een meer verstandige optie om het tijdschrift niet terugbrengen om je realistisch aan te passen aan het aanbod: klein maar kwalitatief sterk. Meer principieel: moeten we koste wat kost het tijdschrift in de lucht houden, indien er geen voldoende kopij is?

De voorzitter vraagt of er een haalbare formule te bedenken is waarmee voldoende goede kopij is gegarandeerd en de koppeling met de vereniging in stand blijft.

Lid Van der Kaaij suggereert het tijdschrift te koppelen aan de voorjaars- en wintervergaderingen, en (dus) in te zetten op twee nummers per jaar. Lid Ten vraagt of een Europees tijdschrift de doelstelling kan waarmaken. Lid Pierik herhaalt de optie van een tweesporenbeleid: voor de internationale markt een gerenommeerde internationale uitgever voor het tijdschrift zoeken en voor de ‘Nederlandse markt’ andere ‘outlets’ benutten, zoals de website.

De voorzitter merkt op dat onduidelijk blijft wat het belang van het tijdschrift is voor de vereniging in de opzet van de redactie. Lid Pierik ziet het tijdschrift als een soort vlaggenschip waar de leden van de vereniging trots op kunnen zijn, wanneer het een succes wordt. Lid Ten Haaf vraagt zich, omgekeerd, af wat het belang van het tijdschrift is om nog aan de vereniging verbonden te zijn. Lid Pierik geeft aan dat hij, vooral vanwege sentimentele redenen, graag ziet dat het tijdschrift een band met de vereniging houdt. De huidige *special issue* vervult nu al deze ‘dubbelrol: het richt zich op een breder internationaal publiek, maar er is ook inbreng van rechtsfilosofen op het Nederlands taalgebied. Lid Lindahl vraagt zich of de *special issues* in de huidige vorm gehandhaafd kunnen blijven, wanneer het tijdschrift overgaat naar een grote internationale uitgever. Het is niet waarschijnlijk dat een internationale uitgever akkoord gaat met een structurele grote inbreng van rechtsfilosofen op het Nederlands taalgebied bij de *special issues*. Bovendien is het de vraag of NWO (als subsidieverlener) akkoord zou gaan met de voorgestelde internationalisering, omdat daarmee de toegankelijkheid van het tijdschrift via *open access* in gevaar komt. Lid Taekema benadrukt het belang van *open access*. Als dat algemeen wordt gedeeld, dan moeten we ons niet bescheiden opstellen in onderhandelingen met een eventuele nieuwe uitgever. Het is een goede manier om zichtbaar te zijn, zoals de *German Law Review* laat zien.

Sluiting

De voorzitter dankt de leden voor de levendige discussie en benadrukt dat de discussie nog niet afgerond is. Een besluit zal moeten worden genomen in juni op de ALV voorafgaand aan de Voorjaarsvergadering. De voorzitter zegt de leden toe dat het Bestuur met een voorstel komt, waarover met leden van de vereniging en de redactie overlegd zal worden. De leden worden uitgenodigd de discussie voort te zetten, bijvoorbeeld via e-mails, blogs of columns op de VWR-site. De voorzitter spreekt zijn waardering uit voor het open en constructieve karakter van discussie. Het toont volgens hem aan dat wij een levende vereniging zijn. De voorzitter sluit de vergadering en nodigt de leden uit voor de lunch.